

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยบทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ในการสนับสนุนการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษารายละเอียดในประเด็นต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีและหลักการในการจัดการศึกษา
  - 1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540
  - 1.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
  - 1.3 การปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ
  - 1.4 พระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546
  - 1.5 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2544 - 2549)
  - 1.6 แนวทางการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. บทบาทอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1
3. ขอบข่ายและกิจการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิด ทฤษฎีและหลักการในการจัดการศึกษา

1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 43 บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐ จะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติการจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชน

จัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝัง จิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ

จากที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษา ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีโดยรัฐจัดให้โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และส่งเสริมให้เอกชน จัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คุณธรรม

1.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545

หมวด 1 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและคุณธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพ กฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถ ในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่อง มาตรา 9 การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาโดยยึดหลัก ความมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจ ไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำหนดมาตรฐาน การศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา ทุกระดับและทุกประเภทการศึกษามีหลักการ ส่งเสริมวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และ บุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการ จัดการศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

สุจินต์ บัณราช (2542 : 43-50) ได้กล่าวถึง หลักการจัดการศึกษาทั่วไปตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในการพัฒนาชาติจำเป็นต้องพัฒนาคนและในการที่จะพัฒนาคนนั้นต้องพัฒนาการศึกษาด้วย ปัจจุบันประเทศไทยได้ใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการ พัฒนาคคนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่ายิ่ง และเป็นเครื่องยืนยันคุณภาพของประชากรไทยอีกด้วย เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของการศึกษาว่าเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชาติแล้วนั้นก็มีหลักการส่งเสริมวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆมาใช้ในการจัดการศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงมีบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องพัฒนาการศึกษาและครูไว้หลายมาตรา ซึ่งเป็นที่มาของการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบโดยกฎหมายซึ่งได้แก่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหลักการจัดการศึกษาทั่วไป ถ้าสามารถปฏิบัติได้จริงตามบทบัญญัติที่ว่าไว้ในเนื้อหาสาระ ก็จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของวงการศึกษไทยอย่างใหญ่หลวงหลายประการ ปัจจุบันการจัดการศึกษาของประเทศไทยได้ใช้แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งอธิบายสาระโดยสรุป ดังนี้

หมวด 1 บททั่วไป

ความมุ่งหมายและหลักการ มีเจตนารมณ์ให้มีการเน้นย้ำว่า การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม โดยมีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิต รู้จักพึ่งตนเองและสามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในการจัดการศึกษาจะต้องยึดหลัก 3 ประการ คือ ต้องจัดการศึกษาตลอดชีวิต สำหรับประชาชนต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและต้องมีการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง สำหรับการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังต่อไปนี้

1. การมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
2. มีการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับประเภทการศึกษาการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นๆ

หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

1. การจัดการศึกษาไม่ใช่สิทธิของผู้จัดการศึกษาอีกต่อไป แต่การศึกษาเป็นสิทธิของผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้จัดการเรียนรู้หรือผู้จัดการศึกษา และสถานศึกษาจะปฏิเสธคนด้อยโอกาสและคนพิการไม่ได้ โดยกำหนดให้ทุกคนมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี รัฐต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย บุคคลที่มีความบกพร่องต่างๆ หรือมีร่างกายพิการหรือผู้ด้อยโอกาส มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

2. การเปิดเสรีทางการศึกษาให้กว้างขึ้น เช่น โรงเรียน หรือมหาวิทยาลัย ไม่ใช่สถานศึกษาแห่งเดียวอีกต่อไป แต่พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลในความดูแลได้รับการศึกษาตามความพร้อมของครอบครัว ตามมาตรา 11

3. นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นๆ มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วย

4. บิดา มารดา ผู้ปกครองบุคคล ครอบครัวชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นๆ มีสิทธิได้รับประโยชน์จากรัฐตามกรณี 3 ประการคือ การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร หรือบุคคลที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบ เงินอุดหนุนจากรัฐ สำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการลดหย่อนและยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษา

หมวด 3 ระบบการศึกษา

1. การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้

1.1 การศึกษาในระบบเป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตรระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขความสำเร็จของการจัดการศึกษาที่แน่นอน

1.2 การศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

1.3 การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ตามศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคมและสิ่งแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ

2. การศึกษาในระบบมี 2 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาที่จัดไม่น้อยกว่า 12 ปี ก่อนระดับอุดมศึกษาการแบ่งระดับ และประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามกฎกระทรวง ส่วนการศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและระดับปริญญาตรี

3. ให้มีการศึกษาภาคบังคับโดยให้เด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่ 16 เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่ 9 ของการศึกษภาคบังคับ

4. การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษาต่อไปนี้

4.1 สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์สถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

4.2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือสถาบันอื่น

4.3 ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษา นอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

5. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ให้จัดในมหาวิทยาลัย สถาบันวิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น

6. การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาเอกชน สถานประกอบการหรือโดยความช่วยเหลือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคข้อมูลข่าวสาร โดยมีส่วนที่มีความต้องการที่จะกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นดังต่อไปนี้ คือ

มาตรา 8 (2) ระบุว่าการจัดการศึกษายึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

มาตรา 9 (2) ระบุว่าการจัดการศึกษาระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 9 (6) ให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในส่วนที่กำหนดให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นกำหนดไว้ดังนี้

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 33 วรรคสอง ให้คณะกรรมการสถานศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วยรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ โดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชนผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นมารวมกัน

มาตรา 37 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากรเป็นหลักและความเหมาะสมด้านอื่นด้วย ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา 38 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา รวมทั้งพิจารณาการจัดตั้งยุบรวม หรือเลิกสถานศึกษา ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล

ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย รวมทั้งการกำกับดูแลหน่วยงานด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารการจัดการศึกษาทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหาการเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยตำแหน่ง

มาตรา 61 ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัด โดยบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

สรุปได้ว่า แนวทางการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นี้ กำหนดให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 4 หน่วยงาน คือ สถานการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ซึ่งการบริหารในแต่ละหน่วยงานนั้น ล้วนเป็นการบริหารในรูปของคณะกรรมการทั้งสิ้นในทุกระดับ

1.3 การปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ

นายสุรัฐ ศิลปอนันต์ (2542 : อัดสำเนา) การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย ในยุคปัจจุบัน เกิดจากปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลกระทบทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการหลัก คือ

1. สภาพปัญหาของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

1.1 สภาพปัญหาทางด้านระบบบริหารและการจัดการ การจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เน้นศูนย์รวมอำนาจไว้ส่วนกลาง เปิดโอกาสให้หน่วยปฏิบัติมีอำนาจในการตัดสินใจค่อนข้างน้อยมาก แม้จะมีการมอบอำนาจบางเรื่องลงไปก็เป็นเรื่อง ปฏิบัติตามระเบียบ และกฎเกณฑ์ที่กำหนดโดยส่วนกลาง มีการกระจายอำนาจทั้งในด้านการบริหารและวิชาการลงสู่ระดับพื้นที่ค่อนข้างน้อย การขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการบริหารและการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง เพราะขาดกลไกและวิธีการที่เหมาะสมที่จะทำให้ชุมชน ประชาชนได้เข้ามาร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ และร่วมติดตามประเมินผล การจัดการศึกษาในท้องถิ่น

1.2 สภาพปัญหาทางด้านคุณภาพของการจัดการศึกษาในทุกระดับในปัจจุบัน ประสบปัญหาสำคัญในเรื่องผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความรู้ ความสามารถ ในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ

1.3 สภาพปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร สื่อ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ในปัจจุบันเป็นหลักสูตรแกนกลางที่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลายได้ เนื้อหาสาระของหลักสูตรส่วนมากไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความแตกต่างของท้องถิ่น

1.4 สภาพปัญหาเกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษา บางส่วนยังขาดความรู้ ความสามารถ และทักษะในการจัดการเรียนการสอน การถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ ขาดความมีจิตสำนึกและจิตวิญญาณของความเป็นครู ยังไม่กระตือรือร้นในการพัฒนาสภาพของตนเอง เนื่องจากขาดแรงจูงใจในการทำงาน ในลักษณะของผู้มีวิชาชีพครู เนื่องจากมีเหตุปัจจัยหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่าตอบแทนที่ได้รับค่อนข้างน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับวิชาชีพอื่นในสังคม นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วน ยังไม่ได้รับการฝึกฝน อบรมให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2. แรงผลักดันจากกระแสโลกาภิวัตน์ และผลกระทบจากสภาพแวดล้อมกระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสาร ทำให้ประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยต้องปรับตัว เพื่อให้ดำรงอยู่ในสังคมนานาชาติได้ เพราะความที่เป็นโลกาภิวัตน์ทำให้มี Movement Mobility การแข่งขันสูง ประเทศไทยได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2540 ซึ่งมีบทบัญญัติเกี่ยวกับแนวทางจัดการศึกษาไว้หลายมาตรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรา 43 ได้ระบุว่า รัฐจะต้องจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

อย่างน้อย 12 ปี อย่างทั่วถึงมีคุณภาพ และไม่เก็บค่าใช้จ่าย ต้องให้รัฐจัดการศึกษา อบรม และ มาตรฐาน 81 สนับสนุนให้จัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม ปรับปรุง การศึกษาให้ สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้ และปลูกจิตสำนึก ที่ถูกต้อง พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็น กฎหมายหลักทางการศึกษาระดับแรกของประเทศไทยที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น และให้ข้อมูลอย่างกว้างขวาง เพื่อกำหนดเนื้อหาสาระต่างๆ เกี่ยวกับการจัด การศึกษาของประเทศ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสำคัญในการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของชาติ อย่างมาก

3. การแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ ระบบเศรษฐกิจโลกมีทั้งความร่วมมือและ การแข่งขัน มีมาตรฐานที่ต้องปฏิบัติ ชับซ้อนยิ่งขึ้น และเน้นความพอใจของผู้รับบริการเป็น สำคัญ การพัฒนาอุตสาหกรรมและ การประกอบอาชีพในสาขาต่างๆเน้นความต้องการ แรงงานที่มีความรู้ ความสามารถสูง จึงต้องสร้างความสามารถในการสร้างประสิทธิภาพใน การผลิต และเศรษฐกิจของชาติ เศรษฐกิจเสรีเป็นเศรษฐกิจข้ามชาติ ดังนั้น การแข่งขันจึงสูง มาก ในสมัยก่อนบริษัทต่างชาติ มีน้อยแต่ขณะนี้ทุกอย่าง โดยเฉพาะธนาคารกฎหมายไทยจึง ต้องมีการเปลี่ยนแปลงธุรกิจ หลายอย่างจึงตกไปอยู่ในมือของคนต่างชาติ ดังนั้นประเทศไทย จึงต้องการคนที่มีคุณภาพ ระดับสากล เช่น ขณะนี้ต้องการความสามารถด้านภาษามากกว่า ภาษาเดียว จึงต้องทำหลักสูตรให้เป็นสากล นอกจากนี้วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ต้อง เข้มข้น วิชาที่ไม่เคยเรียน ก็ต้องเรียน คอมพิวเตอร์เป็นวิชาที่ต้องเรียน เป็น literary เป็นการ อ่านออกเขียนได้อย่างใหม่ จะต้องเป็นคนระดับโลก ต้องแข่งขันกับโลกเป็นการปฏิรูป หลักสูตรซึ่งมีมาตรฐาน และการประเมินผลด้วย

4. ความต้องการประชากรที่มีคุณภาพ มีการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้ ได้ประชากรที่มีคุณภาพ มาตรฐานในระดับสูงมีความรู้ความสามารถออกไปประกอบอาชีพ ได้ในอดีตเชื่อว่ามีหลายประเภท ทั้งฉลาด และโง่สมองมีความแตกต่างกัน คนเก่งจะสอบได้ ระดับ 3 - 4 แต่คนที่ไม่เก่งจะได้แค่ผ่าน คือ ระดับ 2 เพราะเชื่อว่าคนมี normal distributed จะ มีคนได้เกรด A และคนสอบตก ปัจจุบันมีปรัชญาใหม่ว่าเด็กทุกคนเรียนได้ (all children can learn) เชื่อว่าเด็กไม่มี normal distributed ไม่มีคนฉลาดที่สุดและคน โง่ที่สุดและคนส่วนใหญ่ อยู่ตรงกลางแต่เชื่อว่าทุกคนเรียนได้ คือ ความฉลาด สติปัญญาเป็นสิ่งทีสร้าง มีความหมายว่า แท้ที่จริงแล้วพื้นฐานของคนอาจไม่เหมือนกันแต่ถ้าเรียนแล้วสามารถทำได้ หรือใกล้เคียงกัน

แต่มีความสำเร็จในชีวิตระดับสูง ซึ่งหมายความว่า วันสุดท้ายของการเรียนน่าจะได้ร้อยละ 90-100 ทุกคน ถ้าครูมีความเชื่อว่าความฉลาดหาได้ การเรียนรู้ก็จะได้มีสิ่งที่ติดตัวปัจจุบัน ความสามารถของครูก็จะดึงความสามารถของเด็กให้ได้มากกว่า 2 ควรจะได้ 3 หรือ 4 ดังนั้น คุณภาพระดับสูง คงไม่ใช่เกรด 2 ควรเป็นเกรด 3 หรือ 4 ซึ่งจริงๆแล้ว ควรเป็น เกรด 4 ทั้งหมด

ดังนั้น การปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นภารกิจที่สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ ในศตวรรษหน้าเป็นงานที่ยิ่งใหญ่ซับซ้อนใช้เวลาเป็นหลายปีมีเดิมพันสูง ซึ่งมีเป้าหมาย คุณภาพผู้เรียนให้ได้มาตรฐานสูงมีคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือที่ต้องใช้มีคุณภาพอย่างใหม่ โดยวิธีที่ง่าย เช่น ปรับห้องเรียนให้มีประสิทธิภาพ มีกระบวนการขั้นตอนดำเนินงาน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอกโรงเรียน

กลุ่มมหาบัณฑิต (2546 : 26) กล่าวถึง แนวการปฏิรูปการศึกษาของ นายปองพล อดิเรกสาร ว่า จะปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเรียกแนวการปฏิรูปว่า “ปัญญาปฏิรูป” ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญที่เป็น หัวใจได้ 5 ด้าน ดังนี้

1. ปฏิรูประบบการศึกษา
2. ปฏิรูปการเรียนรู้
3. ปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษา
4. ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา
5. ปฏิรูปทรัพยากร

สาระสำคัญของการปฏิรูปแต่ละเรื่อง มีดังต่อไปนี้

1. ปฏิรูประบบการศึกษา

1.1 เร่งดำเนินการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.1.1 การบูรณาการเรียนรู้ 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ โรงเรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย

1.1.2 การเทียบโอนผลการเรียนรู้

1.2 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2.1 การศึกษาปฐมวัย

1.2.2 การศึกษาภาคบังคับ 9 ปี

1.2.3 การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้มีความสามารถ

พิเศษ

1.3 การปฏิรูปอาชีวศึกษา

1.4 การปฏิรูปอุดมศึกษา

1.5 ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

- การจัดการศึกษาของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และสถานประกอบการ

2. ปฏิรูปการเรียนรู้

2.1 ให้มีการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน

2.2 เชื่อมโยงหลักสูตรสาระการเรียนรู้ ตั้งแต่ 0-20 ปี

2.3 ปฏิรูปวิธีการเรียนรู้และการสอน โดยใช้กระบวนการวิจัย

2.4 ให้แหล่งเรียนรู้ทุกรูปแบบ

2.5 ประเมินผลจากพัฒนาการของผู้เรียนและใช้วิธีที่หลากหลายใน

การจัดสรร โอกาสเข้าศึกษาต่อ

2.6 ใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

3. ปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษา

3.1 ส่วนกลาง กำหนดนโยบาย แผนมาตรฐานการศึกษา สนับสนุน

ทรัพยากรติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล

3.2 กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่ การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.3 การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการบริหารสถานศึกษาและ เขตพื้นที่การศึกษาในรูปองค์กรคณะบุคคล

3.4 ส่งเสริมการจัดการศึกษาของเอกชน

3.5 ให้ระบบการประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร

สถานศึกษา

4. การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา

4.1 เร่งการพัฒนาครูประจำการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

4.2 การยกย่องหรือให้ผู้นำครูสร้างเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้

4.3 การผลิตครูใหม่

4.4 ยกฐานะครูเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ

- 4.5 กระจายอำนาจการบริหารบุคคลไปยังเขตพื้นที่การศึกษา
- 4.6 สนับสนุนเงินเดือนและค่าตอบแทนที่สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ
- 4.7 สนับสนุนให้ครูภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
5. ปฏิรูปทรัพยากร
- 5.1 ระดมทรัพยากรจากทุกส่วนของชุมชนเพื่อการเรียนรู้
- 5.2 จัดสรรทรัพยากรอย่างทั่วถึง เสมอภาค และเป็นธรรม
- 5.3 เร่งปรับปรุงประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การปฏิรูปการศึกษามีการปฏิรูปอยู่ 5 ด้าน คือ ปฏิรูประบบการศึกษา ปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษา ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูปทรัพยากร เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาการจัดการศึกษา สามารถก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ สร้างความสามารถในการสร้างประสิทธิภาพในการผลิตและเศรษฐกิจของชาติ เศรษฐกิจเสรีเป็นเศรษฐกิจข้ามชาติ และประชากรมีคุณภาพมาตรฐานในระดับสูงมีความรู้คู่คุณธรรม ดังนั้น การปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นภารกิจที่สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการใช้เวลาหลายปี ซึ่งมีเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนให้ได้มาตรฐานสูง มีคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือที่ต้องใช้มีคุณภาพอย่างใหม่ มีกระบวนการขั้นตอนดำเนินงาน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอกโรงเรียน

1.4 พระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้การบริหารและการจัดการศึกษาซึ่งมีลักษณะ และวิธีปฏิบัติงาน ตลอดจนทั้งระบบบริหารงานบุคคลที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากการปฏิบัติราชการในกระทรวงอื่นๆ ในระบบราชการปัจจุบันให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 หมวดที่ 2 การจัดระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา 33 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยอาชีวศึกษา

มาตรา 34 ให้จัดระเบียบการบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2. สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น

การแบ่งส่วนราชการภายในตาม (๑) ให้จัดทำเป็นประกาศกระทรวงและให้ระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในประกาศกระทรวง ทั้งนี้ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การแบ่งส่วนราชการภายในตาม (๒) และอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษากำหนด

มาตรา 35 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (๒) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคลเมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง

มาตรา 36 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบรวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในพื้นที่เขตการศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ข้างต้น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพบริหารจัดการ ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองครู และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการวาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา 37 ให้มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อทำหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในมาตรา 36 และให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น และมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษา และพัฒนาสาระของหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. อำนาจหน้าที่ในการพัฒนางานด้านวิชาการและจัดให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษา
3. รับผิดชอบในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
4. ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนปฏิบัติราชการของกระทรวง ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการไว้เป็นการเฉพาะการใช้อำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวให้คำนึงถึงนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวงด้วย

ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะให้มีรองผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ รองจากผู้อำนวยการเพื่อช่วยปฏิบัติราชการก็ได้ รองผู้อำนวยการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงานมีอำนาจหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการกำหนดหรือมอบหมาย (สำนักนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 344-346)

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการมีลักษณะและวิธีปฏิบัติงาน ตลอดทั้งระบบบริหารงานบุคคลที่มีลักษณะพิเศษแตกต่าง ไปจากการปฏิบัติราชการในกระทรวงอื่น ๆ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา และให้มีคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบรวม หรือเลิก สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุน สถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

1.5 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2544 - 2549)

วิสัยทัศน์ ประชากรวัยเรียน ได้รับการศึกษาภาคบังคับที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นไทย และมีศักยภาพระดับสากล เพื่อเป็น พื้นฐานในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

วัตถุประสงค์ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ภายในปี 2549

วัตถุประสงค์ข้อ 1 “ประชากรวัยเรียนระดับปฐมวัย และการศึกษาภาคบังคับ ได้รับการบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง และเสมอภาค”

ยุทธศาสตร์

1. จัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพเป็นแบบอย่างและการวิจัย ให้ความร่วมมือ ประสานงานการถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อม
2. เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาภาคบังคับให้ทั่วถึง เสมอภาค โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

แนวการดำเนินการ

1. เร่งรัด และประสานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันทางศาสนา เครือข่ายผู้ประกอบการ และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่าง เต็มที่และส่งเสริมให้องค์กรมีความพร้อม มีความเหมาะสม และมีความต้องการเข้ามาจัดการศึกษา
2. เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาภาคบังคับให้ทั่วถึงเสมอภาค โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
3. เร่งรัด และประสานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันทางศาสนา เครือข่ายผู้ประกอบการ และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่าง เต็มที่ และส่งเสริมให้องค์กรที่มีความพร้อม มีความเหมาะสม และมีความต้องการเข้ามาจัดการศึกษา
4. เร่งรัดให้สถานศึกษาทุกระดับจัดทำระบบข้อมูลเด็กปฐมวัย และ ภาคบังคับในเขตบริการให้ชัดเจนเป็นปัจจุบัน และจัดระบบเครือข่ายให้ใช้ข้อมูลเดียวกัน ทั่วประเทศ

5. ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายแก่เด็กทุกกลุ่มเด็กปกติ ผู้ด้อยโอกาส ผู้มีความต้องการพิเศษ และผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ให้พัฒนาขีดความสามารถและเรียนรู้จบหลักสูตร

6. ส่งเสริมการจัดรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามศักยภาพ โดยจัดให้เรียนร่วมกับเด็กปกติ คัดแยกเพื่อส่งต่อ โรงเรียนพิเศษ ให้สิทธิตามกฎหมายที่พึงได้รับ

7. จัดรูปแบบให้บริการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสม สำหรับเด็กด้อยโอกาส โดยจัดที่พัก ค่าพาหนะ ทรัพยากรสนับสนุน เพื่อให้เด็กมาเรียน และติดตามเด็กเข้าเรียนจนจบหลักสูตร

วัตถุประสงค์ข้อ 2 “การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นไทย และมีศักยภาพระดับสากล”

ยุทธศาสตร์

ปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพได้มาตรฐาน มีความเป็นไทยและมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

แนวการดำเนินการ

1. พัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา ให้มีสัดส่วนสมดุลกันในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพทั้งร่างกาย สังคม สติปัญญา และการประกอบสัมมาอาชีพ
2. จัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน
3. สถานศึกษาทุกแห่งนำปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้อย่างจริงจัง
4. เร่งรัดให้มีการประเมินมาตรฐานตามช่วงชั้นปี (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3,6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) และมีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพที่แท้จริง
5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
6. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างศาสนสถานทุกศาสนา ครอบครัว ชุมชน และองค์กรอื่นทางสังคม ได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมอย่างมีคุณภาพ
7. สนับสนุนสื่อ อุปกรณ์การเรียนรู้ เทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มีคุณภาพให้แก่แหล่งการเรียนรู้อย่างพอเพียงและทั่วถึง

8. จัดส่งเสริมให้โรงเรียนที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เช่น ด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์ ขยายโรงเรียนเครือข่ายอย่างจริงจัง
9. พัฒนาครูแกนนำปฏิรูปการเรียนรู้และส่งเสริมการขยายเครือข่าย
10. พัฒนาคุณภาพโรงเรียนในทุกพื้นที่
11. ส่งเสริมการวิจัยทางวิชาการ และนำผลงานวิจัยไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ข้อ 3 “การบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ ได้รับการพัฒนาให้เป็นระบบบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพเอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น”

ยุทธศาสตร์

เร่งปรับปรับการบริหารการศึกษา ทุกระดับให้เป็นระบบการบริหารจัดการที่ดีโดยเน้นความโปร่งใส การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ

แนวดำเนินการ

1. จัดรูปแบบการบริหารจัดการในทุกด้านให้โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของสถานศึกษา
2. เร่งรัดการกระจายอำนาจทางการบริหารจัดการให้แก่สถานศึกษา ทั้งด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ และบริหารทั่วไป ให้เป็นไปตามโครงสร้างขององค์กรใหม่ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
3. ปรับปรุงระบบ และวิธีการจัดหา ผลิตบำรุงรักษา วัสดุครุภัณฑ์ เทคโนโลยีทางการศึกษาและสร้างเครือข่ายในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาร่วมกันของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเหมาะสม
4. ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้สถานศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย
5. สร้างระบบเสริมแรงโดยปรับปรุงการเกี่ย้อตรากำลัง และจัดระบบสวัสดิการให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่กันดารและเสี่ยงภัย
6. พัฒนาเทคโนโลยี และเครือข่ายสารสนเทศของหน่วยงานทุกระดับ ให้สามารถเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ และใช้ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. เร่งรัดเตรียมการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณจากเดิมเป็นแบบมุ่งเน้น

ผลงาน

วัตถุประสงค์ข้อ 4 “พัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ คุณธรรม ทักษะ ความสามารถในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ”

ยุทธศาสตร์

เร่งพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพ การปฏิบัติงานตามมาตรฐาน และจรรยาบรรณ

แนวดำเนินการ

1. พัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมสามารถปฏิบัติงานในระบบตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับวิชาชีพ
2. พัฒนาครูในสาขาวิชาที่ขาดแคลน และที่ต้องใช้ความสามารถ เฉพาะทางให้ตรงตามความต้องการของสถานศึกษา โดยเฉพาะมัธยมศึกษาตอนต้น
3. ส่งเสริมบุคลากรทุกคน ให้สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
4. ส่งเสริมให้สถานศึกษาและครู และบุคลากรทางการศึกษา สามารถประเมินตนเองเพื่อเลือกพัฒนาตามความต้องการและจำเป็น
5. ส่งเสริมให้มีการวิจัยประเมินผลการดำเนินงาน ของบุคลากรทุกระดับ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการพัฒนางาน และความก้าวหน้าในวิชาชีพ

วัตถุประสงค์ข้อ 5 “สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายใน”

ยุทธศาสตร์

บริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

แนวดำเนินการ

1. เร่งรัดการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพื่อเตรียมรับการประเมินภายนอก

2. ส่งเสริมให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคลากรในชุมชนมีส่วนร่วม โดยแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา กำหนดแนวทางและวิธีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

3. ส่งเสริมสถานศึกษาจัดระบบสารสนเทศที่มีข้อมูลเพียงพอต่อการ ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

4. สนับสนุนสถานศึกษาดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

5. สนับสนุนสถานศึกษาจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เสนอต่อ ต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน

6. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการวิเคราะห์ วิจัย และเผยแพร่นวัตกรรม เกี่ยวกับรูปแบบเทคนิควิธี รวมทั้งการกำกับ ติดตาม ประเมินผล การจัดระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ประชากร วัยเรียนได้รับการศึกษาภาคบังคับที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง เป็นคนดีมีคุณธรรม มีจิตสำนึกใน ความเป็นไทย และมีศักยภาพระดับสากล เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ

1.6 แนวทางการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวทางการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้อง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และ บูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

(1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลกรวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความ เป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(4) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(5) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(2) มีทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

(6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการแหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ให้ สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อและให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา ในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพสาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคมสำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่งและวรรคสองแล้ว ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูง และการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรร ภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน

มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสำคัญที่สุด มีการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เน้นความรู้คู่คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และ บูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา

2. บทบาทอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีโครงสร้างการบริหารงาน ประกอบด้วย 6 กลุ่มงาน คือ กลุ่มอำนวยการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 2)

1. กลุ่มอำนวยการ ซึ่งประกอบด้วย

1.1 กลุ่มงานบริหารทั่วไป มีหน้าที่ดังนี้

1.1.1 งานสารบรรณ

- 1) การรับ – ส่งหนังสือราชการ
- 2) การจัดทำหนังสือราชการ
- 3) การเก็บหนังสือราชการ
- 4) การให้ยืมหนังสือราชการ

1.1.2 การทำลายหนังสือราชการ

1.1.3 การรับ – ส่ง งานในหน้าที่ราชการ

1.1.4 การมอบหมายหน้าที่การงาน

1.1.5 งานเลขานุการ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.1.6 การประชุมภายในสำนักงาน

1.1.7 งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

1.1.8 งานยานพาหนะ

1.1.9 งานการจัดระบบบริหารและพัฒนาองค์กร มีหน้าที่ดังนี้

- 1) การจัดระบบการบริหาร
- 2) การพัฒนาองค์กร
- 3) การจัดทำระเบียบและประกาศ สำนักงานพื้นที่การศึกษา
- 4) การตรวจสอบกลั่นกรองงาน

1.1.10 การมอบอำนาจของ ผู้อำนวยการสำนักงานพื้นที่การศึกษาให้
ข้าราชการปฏิบัติราชการแทน

1.1.11 การควบคุมภายใน

2. กลุ่มงานประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ดังนี้

2.1 งานสร้างเครือข่ายการประชาสัมพันธ์

2.1.1 การสร้างเครือข่ายภายนอกองค์กร

2.1.2 การสร้างเครือข่ายภายในองค์กร

2.2 งานเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่อสาธารณะชน

3. กลุ่มงานประสานงาน มีหน้าที่ดังนี้

3.1 งานประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอก
เขตพื้นที่การศึกษา

3.2 งานการประสานการใช้ทรัพยากรของหน่วยงาน

3.3 งานการประสานงานเกี่ยวกับการสรรหากรรมการและอนุกรรมการ

3.3.1 การสรรหาคณะกรรมการการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา

3.3.2 การสรรหาอนุกรรมการผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทาง

การศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา (อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา)

3.3.3 การสรรหาคณะอนุกรรมการผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากร

ทางการศึกษา (อ.ก.ค.ศ.) และคณะกรรมการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. กลุ่มงานบริหารการเงินและสินทรัพย์ มีหน้าที่ดังนี้

4.1 งานบริหารการเงิน ได้แก่

4.1.1 การรับเงินทั่วไป

4.1.2 การเบิกเงิน

4.1.3 การเก็บรักษาเงิน

4.1.4 การจ่ายเงิน

4.1.5 การนำเงินส่งคลัง

4.1.6 การกันเงินไว้เบิกเหลือมปี แบ่งหน้าที่ออกดังนี้

- 1) การขอกันเงินกรณีที่มีหนี้ผูกพัน
- 2) การขอกันเงินกรณีไม่มีหนี้ผูกพัน

4.2 งานบริหารการบัญชี ได้แก่

4.2.1 การตั้งยอดบัญชีระหว่างปีงบประมาณ มี 2 วิธี คือ

- 1) การตั้งยอดภายหลังการปิดบัญชีงบประมาณปีก่อน
- 2) การตั้งยอดก่อนปิดบัญชีงบประมาณปีก่อน

4.2.2 การจัดทำกระดาษทำการ แบ่งหน้าที่ออกดังนี้

- 1) การตั้งยอดบัญชีสินทรัพย์
  - บัญชีวัสดุหรือบัญชีสินค้าคงเหลือ
  - บัญชีสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

4.2.3 การบันทึกเปิดบัญชีเกณฑ์คงค้าง

4.2.4 การบันทึกบัญชีประจำวัน

4.2.5 การรับเงินงบประมาณ แบ่งหน้าที่ออก ดังนี้

- 1) เมื่อสำนักเบิกโอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร
- 2) กรณีที่มีการหักบัญชีไว้หน้าฎีกา
- 3) เมื่อถอนเงินสดจากธนาคาร
- 4) เมื่อนำเงินงบประมาณที่เบิกมาแล้วส่งคืนคลัง
- 5) การรับรายได้จากการขายสินค้าหรือการให้บริการ
- 6) กรณีได้รับเงินรายได้จากการขายสินค้าหรือการให้บริการ
- 7) กรณียังไม่ได้รับเงินค่าขายสินค้าหรือการให้บริการ
- 8) กรณีการขายสินค้าหรือการให้บริการได้ชำระเงิน
- 9) กรณีนำเงินสด/เช็คฝากคลัง
- 10) กรณีเบิกเงินฝากคลัง โดยโอนเข้าบัญชีธนาคาร
- 11) กรณีที่มีการหักภาษีไว้หน้าฎีกา
- 12) กรณีที่มีการหักค่าปรับไว้หน้าฎีกา
- 13) กรณีนำเงินสดเข้าฝากธนาคาร

14) การรับเงินรายได้ (เงินนอกงบประมาณประเภท) / รายได้อื่น

ได้แก่

- กรณีรับเงินรายได้อื่นเป็นเงินสด
- กรณีนำเงินฝากธนาคาร

2.4.6 การจ่ายเงิน แบ่งหน้าที่ออกดังนี้

1) การจ่ายเงินเดือนและค่าจ้าง

- กรณีจ่ายเงินเดือนและเงินช่วยเหลือบุตร (กรณีไม่เป็น

สมาชิก ก.บ.ข.)

- กรณีเป็นสมาชิก ก.บ.ข. (เมื่อได้รับแจ้งการเครดิตบัญชีจาก

ธนาคาร กรุงไทย)

- กรณีจ่ายค่าจ้างประจำและค่าจ้างชั่วคราว และเงินช่วยเหลือ

บุตร

- กรณีหักเงินสมทบ เข้ากองทุน ก.ส.จ. หรือกองทุน

ประกันสังคม

- กรณีนำส่งเงินสมทบ เข้ากองทุน ก.ส.จ. หรือกองทุน

ประกันสังคม

- กรณีหักเงินสหกรณ์หรือเงินประเภทอื่นจากเงินเดือน/

ค่าจ้าง

- กรณีจ่ายเงินให้สหกรณ์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.4.7 บำเหน็จบำนาญ

2.4.8 เงินสวัสดิการ/ค่าตอบแทน แบ่งหน้าที่ออก ดังนี้

- 1) กรณีได้รับคำขอเบิกเงินจากข้าราชการและลูกจ้าง
- 2) กรณีจ่ายเงินสวัสดิการ/ค่าตอบแทน

2.4.9 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

- 1) กรณีได้รับใบแจ้งหนี้จากบุคคลภายนอก
- 2) กรณีเมื่อจ่ายเงินให้บุคคลภายนอก
- 3) กรณีมีภาษีหักหน้าฎีกา
- 4) กรณีจ่ายค่าสาธารณูปโภคโดยวางฎีกาเบิกหักผลส่ง
- 5) การจ่ายค่าโทรศัพท์ โดยมีเงินอื่นสมทบ

- 6) กรณีรับเงินสมทบ
- 7) กรณีจ่ายเงินค่าโทรศัพท์
- 8) กรณีหักภาษีหน้าฎีกา

กรณีส่วนราชการได้รับอนุญาตให้เก็บเงินไว้เพื่อจ่าย

ในการดำเนินงานดำเนินการเช่นเดียวกับข้อที่กล่าวมา

2.5 การจ่ายเงินงบประมาณให้ยืม ได้แก่

- 2.5.1 กรณีจ่ายเงินงบประมาณให้กับผู้ยืม
- 2.5.2 กรณีลูกหนี้ส่งใช้ใบสำคัญ และมีเงินส่งคืน
- 2.5.3 กรณีได้รับใบสำคัญเกินกว่าจำนวนเงินในสัญญาขืม
- 2.5.4 กรณีจ่ายเงินชดใช้ใบสำคัญ

2.6 กรณีจ่ายเงินนอกงบประมาณให้ยืม ได้แก่

- 2.6.1 กรณีจ่ายเงินนอกงบประมาณให้ยืม
- 2.6.2 กรณีส่งใช้เงินขืม และมีเงินส่งคืน
- 2.6.3 กรณีจ่ายเงินนอกงบประมาณเพื่อทดลองจ่ายตามใบสำคัญ

ที่ขอเบิก

2.6.4 กรณีเบิกเงินงบประมาณชดใช้เงินนอกโดยโอนเข้าบัญชีเงินฝาก

ธนาคาร

2.6.5 กรณีเบิกจ่ายเงินงบประมาณชดใช้ใบสำคัญเงินนอกงบประมาณ

2.7 กรณีซื้อวัสดุ หรือสินค้าย่อย ได้แก่

2.7.1 เมื่อได้รับใบแจ้งหนี้ และคณะกรรมการตรวจรับได้ทำการตรวจรับถูกต้องแล้ว

- 2.7.2 กรณีจ่ายเงินให้ผู้ขาย
- 2.7.3 กรณีเบิกวัสดุไปใช้
- 2.7.4 กรณีขายวัสดุหรือสิ่งของที่เสื่อมค่า และได้รับเงินจาก

ผู้ซื้อแล้ว

2.7.5 นำส่งเงินค่าขายวัสดุ หรือสิ่งของเป็นรายได้แผ่นดิน

2.8 เงินทรงรอราชการ ได้แก่

- 2.8.1 กรณีได้รับอนุมัติวงเงินจากกระทรวงการคลังและได้รับ

อนุมัติฎีกา

- 2.8.2 กรณีส่งจ่ายจากบัญชีเงินงบประมาณเข้าบัญชีออมทรัพย์เงินทดรองราชการ
- 2.8.3 กรณีจ่ายเงินทดรองราชการ (จ่ายตามใบสำคัญให้ยืม ถอนเงินจากธนาคารเพื่อเก็บเป็นเงินสดไว้ในสำนักงาน)
- 2.8.4 กรณีจ่ายเบิกเงินงบประมาณชดใช้เงินทดรองราชการ โดยโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร
- 2.8.5 กรณีจ่ายเงินเพื่อชดใช้ใบสำคัญเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร(ออมทรัพย์) เงินทดรองราชการ
- 2.8.6 กรณีเปลี่ยนสภาพจากลูกหนี้เงินยืมจากเงินทดรองราชการเป็นลูกหนี้เงินยืมราชการ
- 2.8.7 กรณีรับเงินทดรองราชการคืนจากผู้รับผิดชอบ
- 2.8.8 กรณีนำเงินทดรองราชการส่งคืนคลัง
- 2.9 กรณีเงินมัดจำและค่าปรับ ได้แก่
- 2.9.1 กรณีได้รับเงินมัดจำประกันสัญญา
- 2.9.2 กรณีนำเงินประกันสัญญาฝากคลัง
- 2.9.3 กรณีเบิกเงินประกันสัญญาฝากคลัง
- 2.9.4 กรณีจ่ายเงินมัดจำประกันสัญญาคืน
- 2.9.5 กรณียึดเงินประกันสัญญาเนื่องจากผิดสัญญา
- 2.9.6 กรณีเบิกหักหลังส่งเงินประกันสัญญาฝากคลังเป็นรายได้แผ่นดิน
- 2.9.7 กรณีเรียกค่าปรับเนื่องจากผิดสัญญาและได้รับเงินแล้ว
- 2.9.8 กรณีนำเงินค่าปรับส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน
- 2.9.9 กรณีรายได้จากเงินเงินกู้ของรัฐบาล
- 2.9.10 กรณีได้รับแจ้งการ โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากคลัง
- 2.9.11 กรณีเบิกเงินฝากคลังเพื่อจ่ายตาม โครงการ
- 2.9.12 กรณีจ่ายค่าใช้จ่ายตามโครงการ
- 2.9.13 กรณีนำเงินเหลือจ่ายฝากคลัง
- 2.10 สิ้นทรัพย์ไม่หมุนเวียน ได้แก่
- 2.10.1 กรณีคณะกรรมการตรวจรับงวดงานอาคาร (ไม่ใช่งวดสุดท้าย)
- 2.10.2 กรณีคณะกรรมการตรวจรับงวดงานอาคารงวดสุดท้าย

2.10.3 กรณีได้รับการแจ้งหนี้ซื้อครุภัณฑ์หรือยานพาหนะ

2.10.4 กรณีจ่ายเงินให้ผู้ขายผู้รับจ้าง

2.10.5 กรณีจ่ายเงินให้ผู้ขายผู้รับจ้าง

2.10.6 กรณีขายทรัพย์สินถาวร

2.10.7 กรณีนำเงินขายสินทรัพย์ส่งเป็นเงินรายได้แผ่นดิน

2.11 กรณีรับบริจาค มีหน้าที่ ดังนี้

2.11.1 การรับเงินบริจาค ได้แก่

- 1) การรับเงิน
- 2) กรณีนำเงินฝากคลัง
- 3) กรณีเบิกเงินบริจาคที่ฝากคลัง
- 4) กรณีจ่ายเงินบริจาค

2.11.2 การรับรู้เป็นรายได้จากการรับเงินบริจาคตามจำนวนค่าใช้จ่ายจากเงินบริจาคเมื่อสิ้นปีงบประมาณ ได้แก่ กรณีรับบริจาคเป็นวัสดุ

2.11.3 รับบริจาคเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ได้แก่

- 1) กรณีรับสินทรัพย์ที่มีมูลค่าต่ำกว่า 5,000 บาท
- 2) กรณีรับสินทรัพย์ที่มีมูลค่ามากกว่า 5,000 บาท ขึ้นไป
- 3) การรับรู้การบริจาคหลักทรัพย์ ตามจำนวนค่าเสื่อมราคาของ

สินทรัพย์

2.12 การรับเงินรายได้แผ่นดิน ได้แก่

2.12.1 การรับเงินรายได้แผ่นดินส่งคลัง

2.12.2 กรณีคลังคืนเช็คเนื่องจากเช็คไม่สมบูรณ์

2.12.3 กรณีนำเงินเหลือจ่ายปีเก่าส่งคืน (ยังไม่เปิดบัญชี) ได้แก่

- 1) การนำส่ง
- 2) เมื่อสิ้นปีงบประมาณใหม่ (ให้กลับรายการ)
- 3) เมื่อนำเงินส่งคลัง

2.12.4 กรณีได้รับเงินงบประมาณเนื่องจากจ่ายเงินหรือชำระในปีงบประมาณใหม่และได้นำส่งคลังเป็นเงินเหลือจ่ายปีเก่าส่งคืน

2.13 การถอนคืนเงินรายได้แผ่นดิน ได้แก่

2.13.1 กรณีจ่ายเงินคืนให้ผู้มีสิทธิ

2.13.2 กรณีถอนคืนเงินรายได้แผ่นดิน (ส่งผิด ส่งซ้ำ ส่งเกิน) ข้ามปีงบประมาณ

2.14 การเบิกเงินงบประมาณแทนกัน ได้แก่

2.14.1 เมื่อได้รับอนุมัติให้เบิกแทน

2.14.2 กรณีเบิกเงินงบประมาณแทนกัน โอนเข้าเงินฝากธนาคาร

2.14.3 กรณีรับใบแจ้งหนี้จากคนภายนอกหรือหลักฐานขอเบิกจาก

ข้าราชการ

2.14.4 กรณีเบิกจ่ายเงินตามใบแจ้งหนี้ หรือหลักฐานขอเบิก

2.14.5 การจ่ายเงินให้หน่วยงานย่อย ที่ปฏิบัติตามระบบควบคุมการเงิน

2.14.6 ส่วนราชการผู้เบิกจ่ายเงินงบประมาณให้เจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิของ

หน่วยงานย่อย

2.14.7 กรณีจ่ายเงินให้หน่วยงานย่อยตามใบเบิกเงินงบประมาณ

2.14.8 กรณีหน่วยงานย่อยส่งหลักฐานล่างหนึ่งงบประมาณ ได้แก่

1) ส่งใช้เป็นใบสำคัญ

2) ส่งใช้เป็นเงินสด

3) นำเงินที่รับจากหน่วยงานย่อยส่งคืนคลัง

2.14.9 เงินรายได้แผ่นดิน ได้แก่ ได้รับหลักฐานแสดงการนำส่งเงิน

จากหน่วยงานย่อย

2.14.10 เงินนอกงบประมาณ ได้แก่

1) ได้รับเงินฝากจากหน่วยงานย่อย

2) ถอนเงินที่ได้รับฝากคลัง

3) เบิกเงินจากคลังเพื่อจ่ายคืนหน่วยงานย่อยตามใบเบิกถอน

4) จ่ายเงินให้หน่วยงานย่อยตามใบเบิกถอน

2.15 การรับเงินความรับผิดชอบทางละเมิด

2.15.1 เมื่อเกิดลูกหนี้ความรับผิดชอบทางละเมิด

2.15.2 เมื่อได้รับชำระเงินจากลูกหนี้ความรับผิดชอบทางละเมิด

2.15.3 โอนเงินที่ได้รับเป็นรายได้แผ่นดิน

2.15.4 นำเงินรายได้แผ่นดินนำส่งคลัง

2.15.5 การบันทึกบัญชีระหว่างกัน ได้แก่

- 1) การรับงบประมาณจากต้นสังกัด
  - 2) เมื่อโอนเงินงบประมาณกลับต้นสังกัด
- 2.15.6 การรับรายได้อื่น
- 2.15.7 การรับส่งวัสดุสินค้าคงเหลือ
- 2.15.8 การรับรายได้จากเงินกู้ของรัฐบาล ได้แก่
- 1) รับโอนตามโครงการเงินกู้ด้วยวิธีโอนขายบิล
  - 2) โอนเงินตามโครงการกับต้นสังกัด โดยวิธีโอนขายบิล
- 2.16 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ได้แก่
- 2.16.1 เมื่อได้รับสินทรัพย์ถาวรจากต้นสังกัด
- 2.16.2 การสรุปรายการบันทึกบัญชี ได้แก่
- 1) การปรับปรุงบัญชีเมื่อสิ้นปีงบประมาณ
  - 2) ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า/รายได้ค้างรับ
  - 3) วัสดุหรือสินค้าที่ใช้ไประหว่างงวดบัญชี
  - 4) ค่าเสื่อมราคา/ค่าตัดจำหน่าย
  - 5) ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ
- 2.16.3 การปิดบัญชี
- 2.16.4 โอนบัญชีรายได้แผ่นดินนำส่งคลัง เข้าบัญชีรายได้แผ่นดินหากมี
ยอดคงเหลือให้โอนเข้าบัญชีรายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง/ส่งคลัง
- 2.17 การตรวจสอบ ได้แก่
- 2.17.1 ตรวจสอบความถูกต้องของตัวเงินสดและเงินฝากธนาคาร ได้แก่
- 1) รายงานเงินคงเหลือประจำวัน
  - 2) งบทีสุจน์ยอดเงินฝากธนาคาร
- 2.17.2 การตรวจสอบความถูกต้องของบัญชี ได้แก่
- 1) การตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีแยกประเภททั่วไป
  - 2) การตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีย่อยและทะเบียน
- 2.18 การแก้ไขข้อผิดพลาด
- 2.19 รายงานการเงิน
3. งานบริหารพัสดุและสินทรัพย์ แบ่งหน้าที่ออกดังนี้
- 3.1 การจัดซื้อ/จัดจ้างและการจัดหาพัสดุด้วยวิธีอื่น

3.2 การควบคุมพัสดุ ได้แก่

3.2.1 การจำหน่ายพัสดุ

3.2.2 การลงบัญชีรับ

3.2.3 ขายทอดตลาดก่อน

3.3 การดำเนินงานที่ราชพัสดุ ได้แก่ อาคาร สิ่งปลูกสร้าง ที่เป็นที่อยู่ในความครอบครองและใช้ประโยชน์

2. กลุ่มบริหารงานบุคคล ซึ่งประกอบด้วย

1. งานธุรการ มีหน้าที่ดังนี้

ศึกษา วิเคราะห์ วางแผนจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและการบริหารงานของกลุ่มให้สามารถดำเนินงานตามภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ/ศึกษา วิเคราะห์สภาพของกลุ่มและออกแบบระบบงานสารบรรณให้เหมาะสมและสอดคล้องกับระบบงานสารบรรณของสพท. / ดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมภายในกลุ่มบริหารงานบุคคล/ประสานงานกับกลุ่มงานหน่วยงานและสถานศึกษาในงานธุรการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของกลุ่ม/ประสานการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารและผลงานของกลุ่มให้บุคลากรทางการศึกษาและประชาชนทั่วไปทราบ/ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของกลุ่มงาน

2. กลุ่มงานวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง แบ่งหน้าที่ออกดังนี้

2.1 งานวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคน ได้แก่

2.1.1 การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคน

2.1.2 การเกลี่ยอัตรากำลัง การตัดโอนตำแหน่งและอัตรารายเดือน

2.2 งานกำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะ

3. กลุ่มงานสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง แบ่งหน้าที่ออกเป็น

3.1 งานสรรหาและบรรจุ ได้แก่

3.1.1 การสอบแข่งขัน สอบคัดเลือกและการคัดเลือก

3.1.2 การแต่งตั้งหรือเลื่อนและแต่งตั้งจากผู้สอบคัดเลือกหรือผู้ได้รับ

การคัดเลือก

3.2 งานแต่งตั้ง ย้าย โอนผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา

ได้แก่

3.2.1 การแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา

3.2.2 การย้ายผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่

1) การย้าย ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

2) การย้าย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาต่างเขตพื้นที่การศึกษา

3.2.3 การรับโอนผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา

3.2.4 การบรรจุกลับเข้ารับราชการ

3.2.5 การรักษาราชการแทน

3.3 งานออกจากราชการ ได้แก่

3.3.1 การเกษียณอายุราชการ

3.3.2 การออกจากราชการ

3.3.3 การให้ออกจากราชการ

3.3.4 การออกจากราชการกรณีถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

4. กลุ่มงานบำเหน็จความชอบและทะเบียนประวัติ ซึ่งประกอบด้วย

4.1 งานบำเหน็จความชอบ แบ่งหน้าที่ออกดังนี้

4.1.1 การเลื่อนขั้นเงินเดือน/ค่าจ้าง ได้แก่

1) การเลื่อนขั้นเงินเดือน/ค่าจ้างกรณีปกติ

2) การเลื่อนขั้นเงินเดือน/ค่าจ้างกรณีพิเศษ ได้แก่

- กรณีกลับจากศึกษาต่อ

- กรณีบรรจุใหม่

- กรณี ลาออกไปสมัครผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและกลับ

เข้ามาปฏิบัติราชการ

- กรณีการขอบำเหน็จความชอบเป็นกรณีพิเศษเมื่อข้าราชการ

ถึงแก่ความตาย

- รวบรวมเอกสารและหลักฐานประกอบคำขอส่งสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อดำเนินการต่อไป

4.1.2 ดำเนินการเกี่ยวกับบัญชีถือจ่าย ได้แก่

1) การจัดทำบัญชีถือจ่ายเงินเดือนข้าราชการ/ลูกจ้างประจำ ได้แก่

- การจัดทำบัญชีถือจ่ายประจำปีชั่วคราว

- การจัดทำบัญชีถือจ่ายประจำปี

- การจัดทำบัญชีถือจ่ายเพิ่มเติม

2) เงินวิทยฐานะและเงินประจำตำแหน่ง

4.1.3 งานขอรับเงินรางวัลประจำปี

4.2 งานทะเบียนประวัติ แบ่งหน้าที่ออกเป็น

4.2.1 การควบคุมการเกษียณอายุราชการ ได้แก่

1) เจ้าหน้าที่บันทึกวัน เดือน ปี เกิด ลงใน

- บัตรเกษียณอายุราชการ

- เครื่องคอมพิวเตอร์

2) กำหนดอายุผู้ที่จะมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ และต้องพ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณนั้น

4.2.2 การแก้ไข วัน เดือน ปีเกิด ของผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และลูกจ้าง

4.2.3 การจัดทำและเก็บรักษาทะเบียนประวัติผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาและลูกจ้าง

4.2.4 การจัดทำข้อมูลทะเบียนประวัติผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาและลูกจ้าง

4.2.5 การอนุญาตการลา และเบิกจ่ายเงินเดือนระหว่างลาในส่วนที่เกิน 60 วันทำการ

4.2.6 การดำเนินการเกี่ยวกับเพิ่มประวัติครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อลาออกจากราชการและถึงแก่กรรม

4.2.7 การบันทึกวันลาประจำปีในเพิ่มประวัติข้าราชการ

4.2.8 การให้บริการสำเนาทะเบียนประวัติและ ก.พ. 7

4.2.9 การจัดส่งทะเบียนประวัติและ ก.พ. 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาบุคลากรทางการศึกษาที่ย้ายไปสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาอื่นหรือส่วนราชการอื่น

4.2.10 การเปลี่ยนแปลงข้อมูลในทะเบียนประวัติ

4.2.11 การรายงานบุคลากรทางการศึกษาถึงแก่กรรม

4.3 งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

4.4 งานบริการบุคคล ได้แก่

4.4.1 การขอยกเว้นการเกณฑ์ทหาร

- 4.4.2 การขอมีบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- 4.4.3 งานขอหนังสือรับรอง
- 4.4.4 งานขออนุญาตให้ข้าราชการไปต่างประเทศ
- 4.4.5 อนุญาตลาอุปสมบท
- 4.4.6 การลาไปประกอบพิธีฮัจย์
- 4.4.7 งานขอพระราชทานเพลิงศพ

5. กลุ่มงานพัฒนาบุคลากร ซึ่งประกอบด้วย

- 5.1 งานฝึกอบรมและลาศึกษาต่อ ได้แก่
  - 5.1.1 การฝึกอบรม
  - 5.1.2 การลาศึกษาต่อ
- 5.2 งานส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 5.3 งานพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ได้แก่
  - 5.3.1 การขอรับใบอนุญาตและการขอต่อใบอนุญาตวิชาชีพ
  - 5.3.2 การส่งเสริมความมั่นคง ผดุงความเป็นธรรมในการประกอบ

วิชาชีพ

5.4 งานประเมินคุณภาพการบริหารงานบุคคล

6. กลุ่มงานวินัยและนิติการ ซึ่งประกอบด้วย

- 6.1 งานวินัย ได้แก่
  - 6.1.1 การส่งเสริมวินัยผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา
  - 6.1.2 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ ได้แก่
    - 1) การดำเนินการทางวินัยแก่ผู้กระทำผิดวินัยร้ายแรง
    - 2) การดำเนินงานทางวินัยแก่ผู้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง
  - 6.1.3 การสั่งพักราชการ สั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- 6.2 งานอุทธรณ์และร้องทุกข์ ได้แก่
  - 6.2.1 การอุทธรณ์
  - 6.2.2 การร้องทุกข์
- 6.3 งานด้านกฎหมายและการดำเนินคดีของรัฐ ได้แก่
  - 6.3.1 การดำเนินงานด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับที่ใช้ใน

หน่วยงาน

6.3.2 การดำเนินงานด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับ ที่มีส่วน
เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน

7. กลุ่มงานเลขานุการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

3. กลุ่มนโยบายและแผน ซึ่งประกอบด้วย

1. งานธุรการ มีหน้าที่ดังนี้

ศึกษา วิเคราะห์ วางแผนจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและการบริหารงานของ
กลุ่มนโยบายและแผน ให้สามารถดำเนินงานตามภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ/ศึกษาวิเคราะห์
สภาพของกลุ่มนโยบายและแผนและออกแบบระบบงานสารบรรณให้เหมาะสมและสอดคล้อง
กับระบบงานสารบรรณของสพท. / ดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมภายในกลุ่มนโยบายและ
แผน หน่วยงานและสถานศึกษาในงานธุรการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของกลุ่มงาน/
ประสานการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารและผลงานของกลุ่มนโยบายและแผน
ให้ครู บุคลากรทางการศึกษา และประชาชนทั่วไปทราบ/ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของ
กลุ่มนโยบายและแผน

2. กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วย

2.1 งานข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่

2.1.1 การจัดทำข้อมูลจากฐานข้อมูลกลาง

2.1.2 การจัดทำข้อมูลตามความต้องการของเขตพื้นที่การศึกษาและ

สถานศึกษา

2.1.3 การทำสำมะโนประชากรวัยเรียน

2.1.4 การนำเสนอ เผยแพร่ และให้บริการ

2.2 งานพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่

2.2.1 การจัดระบบฐานข้อมูล

2.2.2 การพัฒนาโปรแกรม

2.2.3 การจัดทรัพยากรเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.3 งานประสานเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (ICT)

ได้แก่

2.3.1 การติดตั้งพัฒนา และดูแลระบบ

2.3.2 การสนับสนุนการใช้เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ และการ
สื่อสาร (ICT) เพื่อการเรียนรู้

3. กลุ่มนโยบายและแผน แบ่งหน้าที่ออก ดังนี้
  - 3.1 งานวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
  - 3.2 งานจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
    - 3.2.1 การจัดทำแผนกลยุทธ์
    - 3.2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ
  - 3.3 งานจัดตั้ง ยุบรวม เลิกและโอนสถานศึกษา
  - 3.4 งานแผนการจัดที่เรียนให้นักเรียน นักศึกษา
4. กลุ่มงานวิเคราะห์งบประมาณ แบ่งหน้าที่ออก ดังนี้
  - 4.1 งานวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย ได้แก่
    - 4.1.1 การคำนวณต้นทุนผลผลิต
    - 4.1.2 การจัดทำกรอบประมาณการรายจ่ายระยะปานกลาง : (Medium

term Expenditure Framework : MTEF)

- 4.2 งานจัดทำและเสนอของบประมาณ ได้แก่
  - 4.2.1 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการจัดตั้งงบประมาณ
  - 4.2.2 การจัดทำข้อตกลงผลการปฏิบัติงาน
- 4.3 การบริหารงบประมาณ

5. กลุ่มงานติดตาม ประเมินผลและรายงาน แบ่งหน้าที่ออกดังนี้

- 5.1 การติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายและแผน
- 5.2 การประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและแผน
- 5.3 การรายงานผลการดำเนินงาน

6. กลุ่มงานเลขานุการคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

4. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

1. งานธุรการการศึกษา

วิเคราะห์ วางแผนจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ และการบริหารงานของกลุ่มนโยบายและแผน ให้สามารถดำเนินงานตามภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ/ศึกษาวิเคราะห์ภาพของกลุ่มนโยบายและแผน และออกแบบระบบงานสารบรรณให้เหมาะสม และสอดคล้องกับระบบงานสารบรรณของสพท./ ดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมภายในกลุ่มนโยบายและแผน หน่วยงานและสถานศึกษาในงานธุรการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของกลุ่มงาน/ประสานการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารและผลงานของกลุ่มนโยบายและแผน ให้ครู

บุคลากรทางการศึกษา และประชาชนทั่วไปทราบ/ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของกลุ่มนโยบายและแผน

2. กลุ่มงานส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา ได้แก่

2.1 งานการจัดการศึกษาภาคบังคับ

2.2 งานส่งเสริมการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ ตามอัธยาศัยและการศึกษาตลอดชีวิต ได้แก่

2.2.1 การจัดการศึกษาในระบบ

2.2.2 การศึกษานอกระบบ

2.2.3 การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

2.3 งานส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางการศึกษาและภูมิปัญญา

ท้องถิ่น

2.4 งานส่งเสริมการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุวมชน สถาบันทางศาสนาและสถานประกอบการฯลฯ

2.5 งานส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.6 งานส่งเสริมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.7 งานส่งเสริมการเทียบโอนผลการเรียน

2.8 งานส่งเสริมการจัดการศึกษาของเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสที่มี

ความสามารถพิเศษขั้นตอนและแนวทางการปฏิบัติ

3. กลุ่มงานส่งเสริมกิจการนักเรียนแบ่งหน้าที่ออก ดังนี้

3.1 งานส่งเสริมสุขภาพอนามัย

3.2 งานส่งเสริมกิจการแนะแนวในสถานศึกษา

3.3 งานส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ

3.4 งานส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

3.5 งานส่งเสริมประชาธิปไตยและวินัยนักเรียน

4. กลุ่มงานส่งเสริมสวัสดิการ สวัสดิภาพและกองทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

4.1 งานส่งเสริม สนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ได้แก่

4.1.1 การระดมทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการศึกษา

4.1.2 การดำเนินงานสวัสดิการกองทุนเพื่อการศึกษา เช่น กองทุน
 ประถมศึกษา กองทุนเพื่อการศึกษาเพื่อพัฒนาจังหวัด กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
 กองทุนการศึกษาเพื่อมูลนิธิต่างๆ

4.2 งานส่งเสริม การจัดสวัสดิการ สวัสดิภาพในสถานศึกษา ได้แก่

4.2.1 การจัดสวัสดิการ เช่น การจัดหายานพาหนะ การประกันภัย
 รถยนต์ สวัสดิการกู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัย สินเชื่อเพื่อการพัฒนาชีวิตครู ฯลฯ

4.2.2 การประกันชีวิตหมู่ข้าราชการ ลูกจ้าง และนักเรียนในสถานศึกษา
 ของรัฐ

4.3 งานส่งเสริมการพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน ได้แก่

4.3.1 งานพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็ก

4.3.2 การป้องกันความปลอดภัย และอุบัติเหตุในสถานศึกษา

5. กลุ่มงานส่งเสริมกิจการพิเศษ ซึ่งประกอบด้วย

5.1 งานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

5.2 งานป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา

5.3 งานโครงการเสมอภาคพัฒนาชีวิต

5.4 งานความมั่นคงของชาติ ได้แก่

5.4.1 งานพัฒนาการศึกษายบนพื้นที่สูง

5.4.2 งานโครงการจัดการศึกษาในหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกัน

ตนเอง (อพป.)

5.4.3 งานโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ป.ช.ด.)

5.4.4 งานสนับสนุนการพัฒนาโดยใช้อุดมการณ์แผ่นดินธรรม

แผ่นดินทอง

5.4.5 งานส่งเสริมการศึกษาในพื้นที่ชายแดน

5.5 งานวิเทศสัมพันธ์

5.6 การป้องกันปัญหาและการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ในกลุ่มของนักเรียน

นักศึกษา

5.7 งานสารวัตรนักเรียน

6. กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน ซึ่งประกอบด้วย

6.1 งานส่งเสริมข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาเอกชน

6.1.1 การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาเอกชน ได้แก่

- 1) ด้านอาคารสถานที่
- 2) ด้านบุคลากร
- 3) ด้านงบประมาณ (ทุน)
- 4) ด้านวัสดุครุภัณฑ์
- 5) ด้านวิชาการ
- 6) ด้านสภาพแวดล้อมบริเวณสถานศึกษา

6.1.2 งานข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาเอกชน

6.2 งานส่งเสริมและดำเนินการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาเอกชน ได้แก่

6.2.1 การมอบอำนาจและแต่งตั้งผู้ทำการแทนผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้ง

สถานศึกษา

6.2.2 การขอเปลี่ยนแปลงผู้ลงนามแทนผู้รับอนุญาตให้จัดตั้ง

สถานศึกษา

6.2.3 งานส่งเสริมการดำเนินการและเปลี่ยนแปลงกิจการสถานศึกษา

เอกชน ได้แก่

- 1) การขอจัดตั้งสถานศึกษาเอกชน
- 2) การขอโอนกิจการสถานศึกษา
- 3) การย้ายสถานที่ตั้งสถานศึกษา
- 4) การขอขยายหลักสูตร หรือเพิ่มหลักสูตร
- 5) การขอเปลี่ยนแปลงเวลาเปิดทำการสอน
- 6) การขอใช้แบบแปลนก่อสร้าง
- 7) การขอใช้อาคารเรียน อาคารประกอบ หรือขอใช้ห้องเรียน
- 8) การขอเปลี่ยนแปลงค่าธรรมเนียมการเรียน ค่าธรรมเนียมอื่น และค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการศึกษา
- 9) การขอเปิดสอนภาคฤดูร้อน
- 10) การขอยกเลิกไม่ทำการสอน
- 11) การขอหยุดทำการสอนชั่วคราว
- 12) การขอยกเลิกกิจการสถานศึกษา

ห้องประกอบ

6.3 งานส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน ได้แก่

6.3.1 งานส่งเสริมการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา/ประถมศึกษา/
มัธยมศึกษาในสถานศึกษาเอกชน

6.3.2 งานส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาเอกชน

6.3.3 งานส่งเสริมการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
เอกชน

1) งานติดตามผลการใช้หลักสูตร

2) งานพัฒนาเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

6.3.4 การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและภายนอก
สถานศึกษา

6.3.5 งานพัฒนานักเรียน ได้แก่

1) การรับนักเรียนชาวต่างประเทศ

2) การขอผ่อนผันการเข้ารับราชการทหารให้นักเรียน

3) การเทียบความรู้ วุฒิการศึกษาจากสถานศึกษานานาชาติ

6.4 งานส่งเสริมการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาเอกชน ได้แก่

6.4.1 การจัดการศึกษาด้านบุคลากร มีหน้าที่ดังนี้

1) การขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานศึกษา ได้แก่

- กรณีขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งเป็นบุคคลธรรมดา

- กรณีผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานศึกษาเป็นนิติบุคคล
ให้ยื่นหลักฐานเหมือนบุคคลธรรมดา/ให้เพิ่มหลักฐานการเป็นนิติบุคคล

- กรณีสถานศึกษานานาชาติต้องเสนอหลักสูตรให้กระทรวง

ศึกษาธิการ พิจารณานุมัติก่อนแล้วจึงส่งแบบแปลนก่อสร้างอาคารเรียน โครงการจัดตั้ง
สถานศึกษาและยื่นคำขอจัดตั้งสถานศึกษาตามลำดับ

- การขอรับใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการ

2) การขอเป็นครูและบรรจุครู ได้แก่

- การขออนุญาตเป็นครูและบรรจุเป็นครูใหม่ (ครูใหม่)

- การขอบรรจุครูใหญ่

3) การขอเป็นครูและบรรจุครูชาวต่างประเทศ ได้แก่

- กรณีชาวต่างประเทศเดินทางเข้าประเทศแล้ว และถือหนังสือเดินทางที่ได้รับการตรวจตราประเภท TOURIST VISA

- กรณีชาวต่างประเทศพำนักในประเทศไทยแล้ว และถือหนังสือเดินทางที่ได้รับการตรวจตราประเภท NON- IMMIGRANT

- กรณีสถานศึกษาต่อสัญญาจ้างครูชาวต่างประเทศ

- กรณี VISA และใบอนุญาตการทำงาน (WORK PERMIT)

หมดอายุ

- การขอสมุดประจำตัวครู

- การขอเปลี่ยนแปลงผู้จัดการ

- การขอเปลี่ยนแปลงครูใหญ่

4) การขอยกเว้นการเข้ารับราชการทหารให้แก่สถานศึกษาเอกชน

5) คุณสมบัติของครูที่จะขอยกเว้น

6) การขอจำหน่ายครู

- จำหน่ายครูกรณีมีใบลาออก

- จำหน่ายครูกรณีไม่มีใบลาออก

- จำหน่ายกรณีเลิกสัญญาการเป็นครู

6.4.2 งานส่งเสริมการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา ได้แก่

1) การขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการหรือครูใหญ่และครูสถานศึกษาเอกชน

2) การจัดศูนย์วิชาการส่งเสริมการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาเอกชน

3) การส่งเสริมการช่วยเหลือครูใหญ่และครู ตามมาตรฐานการศึกษาเอกชนพ.ศ. 2525 หมวด 5 มาตรา 65

6.4.3 งานส่งเสริมและดำเนินงานด้านสวัสดิการ ได้แก่

1) การขอเบิกเงินค่ารักษาพยาบาล

2) การขอเบิกค่าการศึกษาบุตร

3) การขอเบิกเงินค่าช่วยเหลือบุตร

6.5 งานส่งเสริมด้านการอุดหนุนกองทุนสวัสดิการ ได้แก่

6.5.1 เงินทดแทน

6.5.2 การจ่ายเงินทดแทน

6.5.3 การอุดหนุนสถานศึกษาเอกชน

6.5.4 การขอเบิกเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียน

6.5.5 เงินอุดหนุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาการศึกษา

5. กลุ่มนิเทศติดตามผล และประเมินผลการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

1. งานธุรการ มีหน้าที่ดังนี้

ศึกษา วิเคราะห์ วางแผนจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและการบริหารงานของกลุ่มให้สามารถดำเนินงานตามภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ/ศึกษา วิเคราะห์สภาพของกลุ่มและออกแบบ ระบบงานสารบรรณให้เหมาะสมและสอดคล้องกับระบบงานสารบรรณของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา / ดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมภายในกลุ่มบริหารงานบุคคล/ประสานงานกับกลุ่มงาน หน่วยงานและสถานศึกษาในงานธุรการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของกลุ่ม/ประสานการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารและผลงานของกลุ่มให้ครู บุคลากรทางการศึกษา และประชาชนทั่วไปทราบ/ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของกลุ่มงาน

2. กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่

2.1 งานส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การศึกษาพิเศษ

ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ

2.2 งานส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 งานศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้

3. กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา ได้แก่

3.1 งานส่งเสริมการวัดและประเมินผลการศึกษา

3.2 งานส่งเสริมและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา

3.3 งานติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การวัดและประเมินผล

การศึกษา

3.4 งานทดสอบทางการศึกษา

4. กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

4.1 งานส่งเสริมพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

4.2 งานศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

5. กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่

5.1 งานส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดกระบวนการเรียนรู้

5.2 งานส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน

5.3 งานนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

5.4 งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษา

6. กลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่

6.1 งานส่งเสริมการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

6.2 งานตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา

6.3 งานส่งเสริมและประสานงานการประกันคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา

6.4 งานการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย มาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา

7. กลุ่มงานเลขานุการและคณะกรรมการติดตามผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา ได้แก่

7.1 งานพัฒนาระบบข้อมูล และสารสนเทศ

7.2 งานวางแผนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา

7.3 งานรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา

6. กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

1. งานการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนานวัตกรรมการบริหาร

2. งานระบบข้อมูลสารสนเทศ

3. งานการประสานการตรวจราชการ

4. งานติดตามตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานสพท.

5. งานส่งเสริมสนับสนุน การสร้างองค์ความรู้ และเทคนิควิชาชีพในการบริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. หน่วยตรวจสอบภายใน

1. งานธุรการ มีหน้าที่ดังนี้

ศึกษา วิเคราะห์ วางแผนจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและการบริหารงานของกลุ่ม ให้สามารถดำเนินงานตามภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ/ศึกษา วิเคราะห์สภาพของกลุ่มและออกแบบระบบงานสารบรรณให้เหมาะสม และสอดคล้องกับระบบงานสารบรรณของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา / ดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมภายในกลุ่มบริหารงานบุคคล/ ประสานงานกับกลุ่มงาน หน่วยงานและ สถานศึกษาในงานธุรการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของกลุ่ม/ประสานการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารและผลงานของกลุ่มให้ครูบุคลากรทางการศึกษา และประชาชนทั่วไปทราบ/จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของกลุ่มงาน

2. งานตรวจสอบการเงินและการบัญชี การตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี เป็นการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณให้เป็นไปตามข้อตกลงหรือมีการควบคุมในเรื่องต่าง ๆ ให้ถูกต้องเหมาะสมและเพียงพอ

3. งานตรวจสอบการดำเนินงานเป็นการตรวจสอบที่เน้นตรวจสอบผลการปฏิบัติงานหรือกระบวนการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงเปรียบเทียบกับผลผลิตหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร มีความเสี่ยงอย่างไรที่ไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน การตรวจสอบการดำเนินงานจะเป็นการตรวจสอบตามแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการประจำปี ข้อตกลงการให้บริการสาธารณะ

4. การปฏิบัติการตรวจสอบ เป็นขั้นตอนการหาข้อมูล หลักฐาน ในรายละเอียดข้อเท็จจริง รวมถึงข้อตรวจพบเกี่ยวกับประเด็นการตรวจสอบ

5. รายงานการตรวจสอบ เป็นขั้นตอนการจัดทำรายงานการตรวจสอบเพื่อเสนอข้อเท็จจริงที่ ตรวจพบว่าเป็นอย่างไร ตรงกับหลักเกณฑ์มาตรฐานหรือบรรทัดฐานที่กำหนด หรือไม่มีสาเหตุผลกระทบอย่างไรตลอดจนข้อเสนอแนะที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น (คำรน ล้อมในเมือง. 2547 :142)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีวิสัยทัศน์มุ่งส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างทั่วถึง โรงเรียนได้มาตรฐาน ครูเป็นครูมืออาชีพ นักเรียนมีคุณภาพ และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ และมีพันธกิจที่ต้องดำเนินการ คือ จัดส่งเสริมสนับสนุน

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชากรในวัยเรียนได้ทั่วถึง พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มาตรฐานพยากรณ์และสรรพกำลังรวมในการจัดการศึกษา พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพ ยกระดับขีดความสามารถของผู้เรียนเต็มศักยภาพสู่ความเป็นเลิศ ในการจัดการศึกษาให้ประชากรในทุกวัยได้รับสิทธิและโอกาสในการได้รับการศึกษาภาคบังคับทุกคน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาทุกแห่งใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาตามบทบาทและหน้าที่ ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาด้านภาษาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอาชีพเพื่อการพึ่งพาตนเอง และสมรรถภาพการแข่งขันระดับชาติ (คำรับรองการปฏิบัติราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1. 2548 : 3)

3. ขอบข่ายและกิจการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำรณ ล้อมในเมือง (2547 : 191) ได้กล่าวถึงการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ไว้ว่าให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา โดยตรง ดังนั้นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แบ่งงานบริหารโรงเรียนออกเป็น 4 งาน คือ

1. การบริหารวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการให้ไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญ เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น
2. เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาตนเอง และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก
3. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจน จัดปัจจัยหนุนการเรียนรู้ที่สนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นๆอย่าง กว้างขวางขอบข่ายและภารกิจมี ดังนี้
  1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
  2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
  3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
  4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
  6. การพัฒนาแหล่งความรู้
  7. การนิเทศการศึกษา
  8. การแนะแนวการศึกษา
  9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
  10. การส่งเสริมด้านความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
  11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
  12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. การบริหารงบประมาณ

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักบริการมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และ บริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของ

สถานศึกษารวมทั้งจัดหารายได้จากการบูรณาการมาใช้ในการจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงาน ด้านงบประมาณ มีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้
2. เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์ไปตามข้อตกลงการใช้บริการ
3. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถ บริหารจัดการทรัพยากร ที่ได้้อย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ

ขอบข่ายและภารกิจ มีดังนี้

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ
  - 1.1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
  - 1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
  - 1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณ
  - 2.1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
  - 2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
  - 2.3 การโอนเงินงบประมาณ
3. การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและ
ผลการดำเนินงาน
  - 3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
  - 3.2 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
4. การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
  - 4.1 การจัดการทรัพยากร
  - 4.2 การระดมทรัพยากร
  - 4.3 การจัดหารายได้และผลประโยชน์
  - 4.4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา
  - 4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา

5. การบริหารการเงิน
  - 5.1 การเบิกเงินจากคลัง
  - 5.2 การรับเงิน
  - 5.3 การเก็บรักษาเงิน
  - 5.4 การจ่ายเงิน
  - 5.5 การนำส่งเงิน
  - 5.6 การกักเงินไว้เบิกเหลือมปี
6. การบริหารบัญชี
  - 6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน
  - 6.2 การจัดทำรายงานการเงินและงบการเงิน
  - 6.3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียนและรายงาน
7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์
  - 7.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา
  - 7.2 การจัดหาพัสดุ
  - 7.3 การกำหนดแบบรูปร่างหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง
  - 7.4 การควบคุม ดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายวัสดุ

3. การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อีสรระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าทางวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้อง รวดเร็วเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
2. เพื่อส่งเสริมให้บุคคลกรมีความรู้ความสามารถ และมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

3. เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ โดยยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ

4. เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่ายและภารกิจมี ได้แก่

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
2. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
4. วินัยและการรักษาวินัย
5. การออกจากราชการ

4. การบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักการในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริการงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้น ความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจน การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวก ให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษา ต่อสาธารณชน ซึ่งก่อให้เกิด ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธาและให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

ขอบข่ายและภารกิจมี ได้แก่

1. การดำเนินงานธุรการ
2. งานเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ
4. การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
8. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
10. การรับนักเรียน
11. การส่งเสริมและการประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย
12. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
13. การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
14. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
15. สนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
16. งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
17. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
18. งานบริการสาธารณะ
19. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

บทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการสนับสนุนการบริหารและจัดการศึกษาในสถานศึกษา เป็นเรื่องใหม่ยังไม่มีงานวิจัยเรื่องนี้โดยตรง ผู้วิจัยจึงนำเสนองานวิจัยที่ใกล้เคียง ดังนี้

จารึก เนวะมาตย์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารวิชาการของ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดนครพนม พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการ ของ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอได้ปฏิบัติอยู่ในระดับ “น้อย”คือ งานด้านการศึกษา ค้นคว้าวิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา งานด้านการพัฒนาการนิเทศ และส่งเสริมการนิเทศภายใน งานด้านการบริหารทางการศึกษา และเทคโนโลยีทางการศึกษา งานด้านการนิเทศการ ประสานงาน และเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอมีปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย” คืองานด้านวิชาการ ติดตามและประเมินผล การศึกษา งานด้านการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยทางการศึกษา งานด้านการนิเทศ และ ส่งเสริมการนิเทศภายใน งานด้านการนิเทศการศึกษา และเทคโนโลยีทางการศึกษา งานด้าน การบริหารและปฏิบัติงาน งานด้านการประสานงาน และเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ ความ ต้องการการบริหารงานวิชาการ ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมีความต้องการอยู่ใน ระดับ “มาก” คือ งานด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผลทางการศึกษา งานด้านการนิเทศ และส่งเสริมการนิเทศภายใน งานด้านการนิเทศการศึกษา และเทคโนโลยีทางการศึกษา งานด้าน การบริหารและปฏิบัติงาน งานด้านการประสานงาน และเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

สิทธิศักดิ์ สีทาดี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงาน บุคคลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย พบว่าการบริหารงานบุคคล ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดหาบุคคลและการธำรงรักษาบุคคล อยู่ในระดับ “มาก” ส่วนการพัฒนาบุคคลและให้บุคคลพ้นจากงานได้ปฏิบัติอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ปัญหา ที่สำคัญได้แก่ปัญหาด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ แนวทางแก้ไขปรับปรุง การบริหาร งานบุคคล ที่สำคัญคือ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการบริหารงานบุคคล นอกนั้นควรจะ เน้นการพัฒนาบุคคล การจัดหาบุคคล และการธำรงรักษาบุคคล

นิตยา ทองไทย (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินการนิเทศ การศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศิริส แสนอุบล (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี พบว่า

การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง
อุดรธานีจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

คณิตม์ แสนอาจ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพความเป็น
จริงและความคาดหวังของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า

1. การปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริงของการนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนมทั้ง 5 ขั้นตอน ตามทัศนะ
ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. การปฏิบัติตามความคาดหวังของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนมทั้ง 5 ขั้นตอน ตามทัศนะของผู้บริหาร
โรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
3. ระดับการปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริงของการนิเทศภายในโรงเรียน
ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ตามทัศนะของผู้บริหาร
โรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ระดับความคาดหวังของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนมตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน
โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ระดับการปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริงของการนิเทศภายในโรงเรียน
ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ตามทัศนะของผู้บริหาร
โรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน
6. การปฏิบัติตามความคาดหวังของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก
ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน
7. ระดับการปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริงของการนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ตาม
ทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน
8. ระดับการปฏิบัติตามความคาดหวังของการนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ตามทัศนะของครูผู้สอน

โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชาติชาย พิมพ์ไสย (2543 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการวางแผนพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และด้านการกระตุ้นส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติตามธรรมเนียมโรงเรียน ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานการควบคุมคุณภาพการศึกษา มีอยู่ในระดับ “น้อย” ปัญหาที่สำคัญคือ ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา และข้อเสนอแนะที่ควรพิจารณาในการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ (1) การปฏิบัติงานภายในโรงเรียนควรดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในธรรมนูญโรงเรียน (2) การกำกับติดตาม ควรมีการปฏิบัติอย่างจริงจัง (3) การพัฒนาครูผู้สอนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเหมาะสม

นิยม โนนศรีชัย (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและจำแนกขนาดโรงเรียนและสถานภาพตำแหน่ง เห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ “มาก” ผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน เห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้บริหารตำแหน่งครู-อาจารย์ใหญ่และผู้อำนวยการโรงเรียน เห็นว่ามีการปฏิบัติตามการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้านไม่แตกต่างกัน

ประวัติ สุทธิประภา (2543 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนนาร่อง สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 1 พบว่า

1. โรงเรียนนาร่องการประกันคุณภาพการศึกษาเขตการศึกษา 10 โดยภาพรวม และรายด้าน 2 ด้าน มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ส่วนรายด้าน 2 ด้าน มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ ด้านที่ 1 และด้านที่ 3 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผนพัฒนาระบบสารสนเทศ และด้านการปฏิบัติตามระบบสารสนเทศอยู่ในระดับมากนอกนั้นมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมี

การปฏิบัติงานโดยภาพรวม และรายด้าน 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่ 2 มีการปฏิบัติในระดับมาก โรงเรียนขนาดกลาง มีการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายด้าน 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่ 2 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติโดยภาพรวมและรายด้าน 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่ 2 และด้านที่ 4 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

2. โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติงานสารสนเทศทั้งโดยภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน และโรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติงานมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่โดยภาพรวมและรายด้านที่ 3 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน

มงคล ทินาววัฒน์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัด หนองคาย พบว่า สภาพการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ทั้งรายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัด หนองคาย ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา และด้านการลงมือปฏิบัติ เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ด้านการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนด จุดที่จะพัฒนา พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกับ โรงเรียนขนาดกลาง และความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดกลางแตกต่าง กับโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการลงมือปฏิบัติ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลาง และ ความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สังคม ทินาววัฒน์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงาน ประกันคุณภาพ การศึกษา ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย พบว่า ระดับการดำเนินงานประกัน

คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ทั้งรายด้าน และโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่าระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก แตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานด้านผู้เรียน พบว่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

อภิเชษฐ์ พาตี (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด กาศสินธุ์ เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติและเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติของคณะกรรมการ สถานศึกษาที่มีสถานภาพขนาดโรงเรียน และเพศแตกต่างกัน ตลอดจนแนวทางปรับปรุง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อจำแนกขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดกลางและ โรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามขนาด โรงเรียนปรากฏว่า มีการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีระดับการปฏิบัติงานสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการปฏิบัติงานของโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก และโรงเรียน ขนาดกลางและขนาดเล็กไม่มีความแตกต่างกัน แนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานตามบทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีผู้เสนอมากที่สุดคือ การจัดสวัสดิการให้ คณะกรรมการสถานศึกษา เช่น เบี้ยประชุม งบประมาณสนับสนุน การอบรมสัมมนา ค่าตอบแทนหรือสวัสดิการอื่น ๆ รองลงมา 5 ข้อ ได้แก่ ควรมีการอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยน ประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นประจำ ควรกำหนด บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้รู้บทบาทอย่างชัดเจนระบุแผน การดำเนินงานและมอบหมายหน้าที่ที่แน่นอน ควรสร้างความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด

โรงเรียน โดยประสานงานผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาให้ความสำคัญกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมากขึ้น และควรสร้างแรงจูงใจและความรับผิดชอบให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่ใช่ผู้แทนครูและผู้บริหารสถานศึกษามากขึ้น

ประณมพร เพ็ชรโปรี (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่าสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมและรายด้าน 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง และอยู่ในระดับมาก 1 ด้านเรียงจากมากไปหาน้อย คือด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

สรุปจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ว่า การนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารทั้งรายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่จำแนกตามขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน การประกันคุณภาพคุณภาพการศึกษาทั้งรายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับมาก และที่จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากไม่แตกต่างกัน ส่วนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากและที่จำแนกตามขนาดโรงเรียนมีความแตกต่างกัน การปฏิบัติงานด้านสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับมากและที่จำแนกตามขนาดโรงเรียนมีความแตกต่างกัน การศึกษาสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังของการนิเทศภายในตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ตามทัศนะของผู้บริหารอยู่ในระดับมากส่วนครูผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Bruce (1972 : 264) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สรุปผลได้ดังนี้

1. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่มีส่วนร่วมในการปกครองนักเรียนและศาสนาของชุมชน
2. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่ทำงานกับชุมชน เพื่อช่วยแก้ปัญหาอนามัย ปัญหาเด็กวัยรุ่น การส่งเสริมโปรแกรมนันทนาการของชุมชน
3. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่ จัดประชุมร่วมกันร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครอง เพื่อผลในการศึกษาของนักเรียน

4. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่พักอาศัยอยู่ในบริเวณโรงเรียนที่เขาปฏิบัติงานอยู่

Lee (1974 : 4135-A) ได้วิจัยเรื่อง หน้าที่ทางการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่ โรงเรียนทางภาคใต้ของรัฐนิวเม็กซิโก สหรัฐอเมริกา โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อเป็นแรงผลักดัน ให้มีการปรับปรุงโครงการนิเทศการศึกษา เพื่อศึกษาความเห็นเกี่ยวกับหน้าที่พิเศษของครูใหญ่ และครู ซึ่งวิธีศึกษาได้ขอร้องให้ครูใหญ่และครูอีกกลุ่มหนึ่งรวบรวมพฤติกรรมการณ์พิเศษที่ไม่มีประสิทธิภาพสรุปผลการวิจัยว่า

1. ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของครู ไม่ทำให้ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์พิเศษของครูใหญ่แตกต่างกัน

2. อายุราชการของครู ไม่ทำให้ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์พิเศษของครูใหญ่แตกต่างกัน

3. ตำแหน่งของครู ไม่ทำให้ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์พิเศษของครูใหญ่แตกต่างกัน

4. ครูผู้หญิงและครูผู้ชาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์พิเศษของครูใหญ่ไม่แตกต่างกัน

5. ครูใหญ่โรงเรียนเรียนประถมศึกษา ให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างครูภายในโรงเรียนด้วยกันมากกว่าครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

6. ครูจะรายงานพฤติกรรมการณ์พิเศษทางการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่ ด้านที่ไม่มีประสิทธิภาพมากกว่าด้านที่มีประสิทธิภาพแสดงว่าครูใหญ่เชื่อว่าตนเองทำหน้าที่ดีที่สุดแล้วมากกว่าที่ครูก็คิด

Agthe (1980 : 3076-3077) ศึกษาการรับรู้บทบาทและหน้าที่ของครูใหญ่และครู ในงานวิชาการ พบว่า ครูใหญ่บริหารงานอื่นๆ มากเกินไป ควรให้ความสำคัญในการนิเทศการศึกษาให้มากขึ้นครูใหญ่และครู ยอมรับว่า การปรับปรุงการเรียนการสอนจำเป็นต้องทำเป็นคณะ ครูใหญ่ จะต้องเปลี่ยนบทบาทจากเป็นผู้สั่งการ มาเป็นผู้ประสานงานและให้มีการทำงานเป็นคณะ

Mattox (1987 : 6061-A) ศึกษาถึงความต้องการในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐอิลลินอยส์ พบว่า ความต้องการที่อยู่ในระดับมาก คือ ความต้องการที่จะมีความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศและการประเมินผล ตลอดจนความต้องการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาหลักสูตร

Smit (1991 : 105) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ มลรัฐจอร์เจีย ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่มีส่วนที่สำคัญต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน คือ โรงเรียนมีการประเมินผลการดำเนินงานอยู่เสมอ มีระบบการดำเนินงานด้านวิชาการ เข้มแข็ง มีบรรยากาศทางวิชาการ มีผู้นำองค์กรที่เข้มแข็งเป่าหมาย และความคาดหวังที่สูงในการปฏิบัติงาน

Patricia (1994 : 105) ได้ศึกษาการประเมินผลการก้าวไปสู่การประกันคุณภาพ การศึกษาและการควบคุมปฏิบัติในประเทศเยอรมัน สวีเดน ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ และ ออสเตรเลีย พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนในระบบที่มีการประกันคุณภาพ การศึกษานั้น กลไกทางสังคมช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในประเทศเยอรมันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาจากจังหวัดหนึ่งไปยังอีกจังหวัดหนึ่ง การประกันคุณภาพ การศึกษา และการควบคุมการประเมิน คือ กระบวนการที่ชัดเจน ในประเทศสวีเดน เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาในการประกันคุณภาพ ฝรั่งเศส ให้ความสำคัญและ เชื้อต่อจากการใช้ข้อสอบภายนอกโรงเรียนมีการควบคุมจากส่วนกลางในประเทศนิวซีแลนด์ ให้ความสำคัญกับการประเมินภายนอกที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษานำเอาระบบ การสอน มาตรฐานกลางซึ่งอ้างอิงไปสู่การยอมรับที่เป็นมาตรฐาน มีการเตรียมการอย่างมีแบบแผนและ ควบคุมคุณภาพการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและการศึกษาขั้นสูงต่อไป

Taff (1998 : 65) ทำการวิจัยความเข้าใจของครูเกี่ยวกับบทบาทพฤติกรรมของ ผู้บริหารความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษา โดยศึกษาเพื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนจำนวนครู 536 คน จาก 25 โรงเรียน ในภาคตะวันออกเฉียง ใต้ของรัฐอลาบามา สหรัฐอเมริกา พบว่า บทบาทพฤติกรรมของผู้บริหารมีผลต่อการประสบ ความสำเร็จของโรงเรียน

สรุปงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา และ การให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพภายนอก การเตรียมการอย่างมีแบบแผนส่งผลต่อ การควบคุมคุณภาพในขั้นสูงขึ้นไป โรงเรียนที่มีการประเมินผลงานอยู่เสมอมีระบบ การดำเนินงานด้านวิชาการที่เข้มแข็ง มีผู้นำองค์กรที่เข้ม นำไปสู่เป้าหมายและความคาดหวัง ที่สูงในการปฏิบัติงาน ส่วนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปลี่ยนจากผู้สั่งการเป็น ผู้ประสานงาน ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนนั้นต้องมีการประชุมร่วมกับผู้ปกครอง มีการ แก้ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและผู้บริหารต้องพักอยู่ในสถานศึกษาที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่

ส่วนความต้องการของผู้บริหารในการปรับปรุงการจัดการเรียน การสอน การพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก และพฤติกรรมของผู้บริหารมีผลต่อการประสบความสำเร็จของโรงเรียน และการนิเทศการศึกษาตามพื้นฐานการศึกษา ตามเพศ ตามอายุ ของครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY